

Suggesties Focusakkoord Onderdeel 3de uitwerking Focusakkoord Gemeente Bergen op Zoom

Bijlage bij raadsvoorstel RVB21-0072

In het traject van de totstandkoming van het Focusakkoord zijn door de raadsfracties suggesties en bezuinigingsideeën ingebracht. De suggesties en bezuinigingsideeën zijn als bijlage toegevoegd aan het Focusakkoord. In deze bijlage is aangegeven, dat de uitspraken zijn door iedere fractie afzonderlijk aangeboden en hebben geen status, daarmee behoren ze niet tot de kerntekst van het Focusakkoord. Zoals ook in de bijlage aangegeven betreffen het suggesties van 1 of meerdere fracties, het is dus niet aan te geven hoe breed de suggesties worden gedragen.

In deze bijlage zijn de suggesties opgenomen, waarbij aangegeven is, hoe deze zijn verwerkt in de 1ste begrotingswijziging, 2de en 3de uitwerking Focusakkoord. Mogelijk betreffen het ook onderwerpen die zijn opgepakt maar niet afzonderlijk in één van bovenstaande documenten zijn benoemd omdat er geen direct financieel voordeel aangekoppeld is.

Suggestie	Opmerking
Programma 1: Besturen, Samenwerken en Veiligheid	
Besparen op uitvoeringskosten bestuur door inzetten op verdere digitalisering van het totale proces; van ambtenaar tot raad, alles digitaal en ook digitaal tekenen.	In uitvoering, vertraagd vanwege gebrek aan personele capaciteit. Oplevering voorzien begin 2022.
Stopzetten vergoeding fractieondersteuning.	Het is aan de raad zelf om hierover een beslissing te nemen.
Geen fysieke aanpassingen raadszaal.	Het is aan de raad zelf om hierover een beslissing te nemen.
Is met het aanstaande vertrek van de griffier de sterkte van de griffie voldoende gezien de komende moeilijke periode.	Het is aan de raad zelf om hierover een beslissing te nemen.
Overhead Veiligheidsregio beperken	Meegenomen in quick scan VP. Oplevering quick scan in 2021. In de begroting 2022 is de 0-lijn gehanteerd.
Structureel taakstelling 40k op PR600501, bestuurlijke samenwerking	Zal uiteindelijk worden gezien na oplevering quick-scan VP
Voorkomen van stijging 300k op PR612004 Veiligheidsregio per 2022	Meegenomen als overweging in quick scan VP. Oplevering in 2021.
Voorstel bezuinigingsopgave €150.000 door meer te berekenen aan inzet gemeenschappelijke regelingen of kijken of de kostprijs hiervan juist is bepaald.	Onderzoek naar kostendekkendheid meegenomen in quick scan VP. Oplevering in 2021.
Kijken naar de samenwerkingsverbanden. Welke werken wel en welke niet? Wat kan efficiënter en goedkoper? Wellicht valt hier financieel iets te halen.	Plan van aanpak voor quick scan verbonden partijen is opgesteld. Oplevering daarvan voorzien in 2021. Daarna zullen vervolgopdrachten moeten worden uitgewerkt. Vooruitlopend daarop is t.a.v. een 6-tal partijen een kleine quick scan in uitvoering, maar resultaten daarvan zullen niet eerder dan op 4-11 kunnen worden opgeleverd. Indicaties: geen / weinig concrete financiële resultaten op dit moment.
Kijken naar de beroepsbrandweer. Bergen op Zoom enige gemeente in de omgeving met een beroepsbrandweer. Wellicht een idee om dit regionaal te regelen, waarbij elke gemeente een bijdrage levert. Levert onze gemeente wellicht geld op.	De brandweer is regionaal geregeld, daarom niet van toepassing.
De brandweerpost een regionale brandweerpost maken waarbij verschillende bijdragen aan de huur. Ook dit scheelt geld.	De brandweer is regionaal geregeld, daarom niet van toepassing. Het pand van Bergen op Zoom is niet bruikbaar voor andere doeleinden, omdat er gewerkt wordt met

	hoge beveiligingsmaatregelen i.v.m. materiaal. Het pand van Halsteren wordt gedeeltelijk multi functioneel gebruikt, hier liggen wellicht nog kansen.
Als het gaat om de BOA's: Kijken of Steenberg, Woensdrecht en Tholen wel evenredig meebetalen. Kosten beter verdelen.	In kleine quick-scan opgenomen. Resultaat is dat er kostendekkend gewerkt wordt. Zelfs met (beperkt) voordeel voor Bergen op Zoom. In het derde kwartaal 2021 wordt een evaluatie van de zogenaamde. Boa-pool opgeleverd.
Heroverweging Benego en Jumelage.	Geen actie, gezien geringe financiële omvang.
Kosten bestuurlijke samenwerking low profile en op gelijke basis. Besparing € 200.000.	Afwegingen vinden plaats op basis van quick scan, en daaruit eventueel obv inhoudelijke analyse. Deze taakstelling vormt niet het uitgangspunt. Besparing volgt uit takenafweging.
Stopzetten deelname regionale rekenkamer.	Het is aan de raad zelf om hierover een beslissing te nemen.
Veiligheid: In zijn algemeenheid moeten we kijken of we binnen de samenwerking op de Brabantse Wal de VTH nog meer gezamenlijk op te pakken en waar mogelijk ook de boa capaciteit van parkeerbeheer hierbij te betrekken.	Dit sluit aan op het punt uit het Focusakkoord om slimme handhavingsvormen te creëren. De voor-/nadelen om dit structureel te continueren worden in 2021 verder uitgewerkt.
Gemeente moet meer inzetten op binnenhalen van subsidies in Den Bosch, Den Haag en Brussel. Beter lobbynetwerk opzetten wat zich uit zal betalen op langere termijn.	Wordt uitvoering aan gegeven middels de inzet van de PA-adviseur.
Structureel taakstelling 55k op PR631006 Handel/APV: deregulering.	Is niet reëel, boa's en toezichthouders handhaven ook op wettelijke voorschriften. Handel (standplaatsen) is zeer minimaal onderdeel van beleid en handhaving daarvan. Bij het handavingsuitvoeringsplan (jaarlijks) kunnen wel accenten worden gelegd.
Openbare orde en veiligheid: inventariseren benodigde extra boa's en deze bekostigen door werkwijze bestuurlijke boetes. Inbeeld brengen kostenbesparingen op andere taakvelden.	Is onderdeel van een motie die in november wordt afgedaan (uitkomst: bestuurlijke boete is niet rendabel voor ons).
Overlast zwervers. We moeten kijken hoe we dit beter in de hand kunnen krijgen. Op dit moment ervaren burgers/bezoekers van de stad veel overlast. Zouden we ondanks de bezuinigingsdruk (tijdelijk) moeten kijken naar versterking?	Handhavers inzetten hiervoor is symptoom bestrijding. Oplossing ligt bij beleid. In 2021 willen we meer thematisch gaan handhaven/toezicht houden. Overlast door zwervers/verwarde personen is zo'n thema.
Door het corona virus worden de boa's van parkeerbeheer ook ingezet bij handhaving (bij de evaluatie kijken hoe dit bevallen is).	Dit sluit aan op het punt uit het Focusakkoord om slimme handhavingsvormen te creëren. De voor-/nadelen om dit structureel te continueren worden in 2021 verder uitgewerkt.

Programma 2: Samen Leven, Samen doen	
Bedrag per inwoner voor volksgezondheid terugbrengen naar bedrag referentiegemeenten. Besparing € 4,00 * 67.000 = € 268.000	"Het is onvoldoende duidelijk waar het verschil in kosten met de referentiegemeenten door veroorzaakt is, c.q. hoe het budget is opgebouwd. Mogelijke verklaringen voor het hoger uitvallen van budget voor BoZ zijn: - In het overzicht stond het budget voor de Wvvgz onterecht bij het volksgezondheidsbudget. Wat voor een vertekend beeld zorgt (en waardoor de uitgaven voor BoZ hoger lijken). Als dit budget is omgerekend naar het aantal inwoners gaat het om € 1,30 p.p. - de inspecties kindcentra (kinderdagverblijven, bso, peuteropvang, gastouders en gastouderbureaus) vallen ook onder dit budget. Mogelijk is het aantal kindcentra /gastouders in onze gemeente relatief hoog. In totaal kost deze taak € 100.000, omgerekend € 1,50 per inwoner. Het betreft een wettelijke taak die de gemeente moet uitvoeren en waar geen bezuiniging op mogelijk is. - Tot en met 2020 namen we plustaken af van Thuiszorg West-Brabant in het kader van de uitvoering jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar. Het gaat om een bedrag van € 33.000 hetgeen omrekend neer komt op € 0,50 per inwoner. Tellen we het budget van de Wvvgz, de kinderopvang en de plustaken JGZ bij elkaar op dan komen we op een bedrag van € 3,30 per inwoner waarbij dus opgemerkt wordt dat het bedrag op de inspectie kinderopvang niet naar beneden kan worden bijgesteld. "
Besparing uitrekenen terugbrengen hoofddoel 2 tot wettelijke taak. - Bedrag per inwoner voor volksgezondheid terugbrengen naar bedrag referentiegemeenten. Besparing € 4,00 * 67.000 = € 268.000.	"Tot en met 2020 namen we plustaken af van Thuiszorg West-Brabant (ongeveer € 33.000,-) in het kader van de uitvoering jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar. In relatie tot het beschikbaar budget nemen we vanaf 2021 geen plustaken meer af. Dit zorgt voor een besparing van € 0,49 per inwoner. Consequentie van deze besparing op preventie/voorliggend veld zijn hogere kosten voor het maatwerk. Er wordt gerekend met een ton aan plustaken en subsidies. De plustaken komen enkel vanuit TWB, vanuit andere partijen zoals bijv. de GGD nemen we geen plustaken af. Met subsidies wordt de algemene uitkering Gezond in de Stad bedoeld. Deze uitkering is er om gezondheidsverschillen te verkleinen. Ongeveer 40% van dit ontvangen bedrag gaat direct naar de reserves van BoZ. Het overige is hardnodig voor het verkleinen van deze gezondheidsverschillen (zoals het project kansrijke start). BoZ is heeft namelijk relatief veel lager opgeleiden/ kwetsbare inwoners. "
Besparing uitrekenen terugbrengen hoofddoel 2 tot wettelijke taak.	Een minimale besparing is te realiseren door een aantal plustaken/subsidies niet meer uit te geven. Dit zijn juist middelen die ingezet worden voor

	preventie/gezondheidsbevordering en waardoor juist kosten op langere termijn worden voorkomen. Daar waar dit mogelijk was is dit verwerkt, hetgeen heeft geresulteerd in 2020 in de bezuinigde middelen uitgavestop en in 2021 structureel het voorzetten van deze uitgavestop.
Het JOC achter gebouw T is geen wettelijke taak en we ontvangen ook geen Rijkssubsidie meer. Het effect van en de deelneming aan het JOC is zeer beperkt afgezet tegen de kosten. Voorstel: opheffen. Geschat voordeel 300 K (nader bezien) Huisvesting in de markt zetten (opbrengst vastgoed geschat - 40 K).	Het JOC levert een waardevolle bijdrage aan de vrijetijdsbesteding van jongeren. Het jongerenwerk heeft met het JOC een basis waarvanuit diverse activiteiten voor de jeugd georganiseerd kunnen worden. Mocht vanuit het oogpunt van multifunctioneel gebruik van gebouwen op termijn blijken dat het JOC met behoud van kwaliteit beter elders gehuisvest kan worden, dan behoort dat tot de mogelijkheden.
Bezuinigen op minder essentiële taken. Taakstellende bezuiniging opnemen.	Hiervoor zijn diverse voorstellen gedaan bij de heroverwegingen van de begroting.
Een nader onderzoek naar de forse overschrijding van de WMO-kosten? Daarbij moeten o.a. de volgende vragen aan de orde komen: Zijn de kostenstijgingen in vergelijkbare gemeenten even hoog? Welke oorzaken liggen hieraan ten grondslag? In hoeverre zijn de kostenstijgingen beïnvloedbaar, m.a.w. is er een efficiëncyslag mogelijk. Zijn er langlopende contracten die mogelijk opgebroken kunnen worden? Dit onderzoek dient door een externe partij (quick scan?) te worden uitgevoerd. Ditzelfde geldt voor het jeugdbeleid. Ook hier een onafhankelijk onderzoek. - Vraag de uitvoeringsorganisaties hoe de efficiency en uniformiteit bevorderd kunnen worden. (Toelichting: iedere gemeente voert zijn eigen formulieren en administratiesysteem!)	Hier is reeds onderzoek naar gedaan. In 2019 heeft Kurtosis een onderzoek gedaan met als doel om meer grip te krijgen op de (kosten)ontwikkeling van de Wmo en de Jeugdzorg. Hierin is onder andere onderzocht hoe de uitgaven in de gemeente Bergen op Zoom voor Wmo en Jeugdzorg zich verhouden tot de uitgaven in vergelijkbare andere gemeenten. Hieruit bleek dat de kosten vergelijkbaar zijn. Daarnaast heeft Kurtosis advies gegeven over hoe we meer grip kunnen krijgen op de financiële gegevens en op de uitgaven. Er wordt reeds gewerkt aan de adviezen van Kurtosis.
Doorgaan met het werken met Business Cases, versneld toepassen en werken aan efficiëntie.	Er wordt nog steeds gewerkt met Maatschappelijke Business Cases. Daarnaast worden diverse projecten uitgevoerd die moeten leiden tot efficiëntere en effectievere inzet van middelen. Via de factsheets en de informatiebijeenkomsten wordt de raad op de hoogte gehouden van de vorderingen.
Continueren van business cases gericht op verdere transformatie sociaal domein	Idem voorgaande reactie.
Sociaal domein omvat 122 miljoen van onze totale begroting. Bezuiniging van 5 miljoen op dit bedrag moet mogelijk zijn door zaken anders te organiseren.	Aan de gemeenteraad is bij de heroverwegingen van de begroting een aantal voorstellen gedaan hiervoor. Een groot deel van het budget zit vast in wettelijk verplichte uitgaven, de beïnvloedbare financiële ruimte is beperkt.
Op Samen Leven Samen Doen moeten we bezuinigen door zaken anders aan te pakken, waarbij we ervoor zorgen dat bezuinigingen niet leiden tot een hogere druk op bijzondere bijstand en op de hulp aan kwetsbare mensen in de samenleving. We moeten constant de vinger aan de pols houden en die dingen doen die succesvol zijn.	We werken hier met diverse projecten en maatschappelijke business cases aan. Via de factsheets en de informatiebijeenkomsten wordt de raad op de hoogte gehouden van de vorderingen.

Taken die we in uitvoering nu zelf doen aan andere organisaties over kunnen laten, dat ook doen.	Het college heeft een Bestuursopdracht Voorliggend Veld vastgesteld. Vanuit deze opdracht wordt ook kritisch gekeken naar de taken en uitvoering daarvan en wordt de afweging gemaakt of het effectiever en efficiënter is om dit zelf aan te bieden of dit juist door andere partijen te laten doen.
Uitvoering subdoelen 7.1/7.2/7.3 onder regie van gemeente	Hier wordt aan gewerkt door onder regie van de gemeente uitvoering te geven aan vroegtijdige preventie en via een convenant met Stadlander om huisuitzetting te voorkomen.
Uitbesteding zorginstellingen/maatschappelijke instellingen. Als gemeente dien je spreiding in het risico in de aanbesteding van zorg- en maatschappelijke taken slim in te richten. Zoek de verbinding met het Zorgkantoor CZ om van hun expertise gebruik te maken. Op dit gebied zijn er genoeg dilemma's.	Er is overleg met het Zorgkantoor. We nemen dit hier in mee.
Jeugdzorg. (spreiding risico's bij aanbesteding) Zie boven. Daarnaast de overhead met de 29 gemeentes is bureaucratisch ingericht en verantwoordelijkheid nemen voor de continuïteit van kwalitatieve zorg is een zorg. Hier zal een andere structuur voor moeten komen op landelijk niveau. Hierop zou moeten worden samengewerkt met Zorgkantoren	De 9 gemeenten in West-Brabant West bekijken steeds kritisch hoe om te gaan met contractering van zorgaanbieders, risico's te spreiden en de kwaliteit te waarborgen. Om die reden is er samen met de aanbieders een jeugdzorgstelsel ontwikkeld gericht op kwaliteit en er is voor de contracten gekozen voor een open-house systematiek i.p.v. een aanbesteding. Dit betekent dat er geen zorg wordt ingekocht maar aanbieders onder bepaalde voorwaarden geleverde zorg kunnen declareren. Hiermee ligt het risico gespreid bij gemeenten en aanbieder. Daarnaast is er overleg met het zorgkantoor, we nemen dit hierin mee.
Uitgangspunt moet zijn: efficiënt en effectief werken.	Idem voorgaande reactie.
Leg ook verantwoording weg bij het bedrijfsleven.	Ter kennisname aangenomen.
Bepaalde maatschappelijke effecten horen ook in het DNA van de bewoners te zitten (meer oog voor elkaar, meer zorgen voor elkaar, Gebruik deze gevoelens om nu elkaar)	De gemeente kan niet sturen op het DNA van haar inwoners, maar slechts initiatieven die hieraan bijdragen zoals mantelzorg ondersteunen/omarmen.
Inzetten op right to Challenge in de WMO als het gaat om woningaanpassingen en materialen. Vouchersysteem instellen en scherpere aanbieders de kans geven.	Gezien de grootte van de opdracht voor woningaanpassingen, moet deze Europees worden aanbesteden. De aanbesteding hebben we in 2018 gedaan en daar kon iedereen op inschrijven. Voordat we de woningaanpassingen aanbesteed hebben, hebben we de opdracht steeds gegund aan de aanbieder die de woningaanpassing kon realiseren tegen zo laag mogelijke kosten (laagste offerteprijs). Deze prijzen waren een stuk hoger dan de prijzen die we nu hanteren na de aanbesteding. Los inkopen bleek dus niet voordeliger, dan op grote schaal aanbesteden. Het is mogelijk dat cliënten zelf met initiatieven komt om de woningaanpassing goedkoper uit te voeren. Daar zullen we dan ook naar handelen door de cliënt zelf het budget te geven wat hij nodig heeft voor de woningaanpassing (PGB) en op die manier kosten te besparen.

	Het maakt niet uit of dit uit buurtinitiatieven komt of vanuit inwoners zelf, we hebben nu de mogelijkheid om daar ook op te anticiperen. Dit is een soort vouchersysteem alleen dan persoonsgebonden en niet aan de wijk gebonden.
Bijdrage Wijzijn traverse tegen het licht houden. Inmiddels zijn vraagwijzer en SVW toegevoegd aan Wijzijntraverse. Het is niet inzichtelijk wat dit conglomeraat kost omdat de posten waarschijnlijk zijn uitgespreid over de verschillende productbladen. We hebben als gemeente zelfs extra "Wijkambtenaren" aangesteld waar dat toch eigen de taak van Wijzijntraverse moet zijn, we lopen hier dus dubbel. Niet meer meten op basis van effect maar kosten baten methode invoeren. Taakstelling efficiency opleggen zodat er strakke keuzes binnen de welzijnsorganisatie worden gemaakt. Bedrag PM	Het college heeft een Bestuursopdracht Voorliggend Veld vastgesteld. Hierin heeft het college de volgende opdrachten gegeven: 1. Creëer een passend en toereikend vrij toegankelijk voorliggend veld aansluitend op de reikwijdte aan de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet en Veiligheid. 2. Professionals in het voorliggend veld zijn verantwoordelijk voor het vroegtijdig signaleren van een ondersteuningsbehoefte en het zorgvuldig toe leiden naar de meeste passende ondersteuning. 3. Inzet van nieuw aanbod op basis van aantoonbaar financieel rendement. 4. Financiën: anders inzetten van middelen en herijken subsidiesysteem. Hierbij wordt ook van de subsidie aan WijZijn een kosten/baten analyse gemaakt. De bestuursopdracht wordt in de lopende bestuursperiode t/m 2022 uitgevoerd.
Blz. 24. Subsidierelatie met WijZijn Traverse herbezien	Idem voorgaande reactie.
Kritische blik op wijkteams (taakveld 6.2) loket WMO	Dit is eveneens onderdeel van bovengenoemde bestuursopdracht.
Toets de effectiviteit van re-integratievoorzieningen	Dit is onderdeel van de ketensamenwerking met de WVS. Daarbij wordt samengewerkt om de effectiviteit van re-integratietrajecten te verbeteren. Via het vastgestelde jaarplan 2021-2022 worden bestaande trajecten versterkt en doorontwikkeld.
Heroverweeg CJG	De CJG's bestaan niet meer in hun oude hoedanigheid. De jeugdgezondheidszorg 0-4 wordt uitgevoerd door TWB. De jeugdgezondheidszorg 4-12 wordt uitgevoerd door de GGD. Vanaf 2021 gaat het voor de gehele doelgroep 0-12 uitsluitend om de wettelijke taken. Er is geen verdere bezuiniging mogelijk. Naast de jeugdgezondheidszorg heeft de gemeente de jeugdprofessionals waar inwoners terecht kunnen met hun vragen over opvoeden en opgroeiende kinderen. De jeugdprofessional kan zelf lichte ondersteuning bieden of verwijzen naar het voorliggend veld of het maatwerk.
Productblad maken voor welzijn, die missen we nog. En daarna conclusies trekken. Samen met de uitvoerende organisaties zal hier per doel bekeken kunnen en moeten worden of hier anders of op termijn niet meer invulling aan gegeven kan/moet worden. Te beginnen met de hoofddoel 2 "een gezonde samenleving".	Het college heeft een Bestuursopdracht Voorliggend Veld vastgesteld. Hierin heeft het college de volgende opdrachten gegeven: 1. Creëer een passend en toereikend vrij toegankelijk voorliggend veld aansluitend op de reikwijdte aan de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet en Veiligheid. 2. Professionals in het voorliggend veld zijn verantwoordelijk voor het vroegtijdig signaleren van een ondersteuningsbehoefte en het zorgvuldig toeleiden naar de meeste passende ondersteuning. 3. Inzet van nieuw aanbod op basis van aantoonbaar financieel rendement. 4. Financiën: anders inzetten van middelen en herijken subsidiesysteem. Hierbij wordt van alle subsidies onderzocht

	welke financiële en maatschappelijke effecten hiermee worden bereikt. De bestuursopdracht wordt in de lopende bestuursperiode t/m 2022 uitgevoerd.
Stoppen met urennormering huishoudelijke hulp; terug naar uitgangspunt “schoon huis”	Dit is reeds het uitgangspunt. Er worden geen uren geïndiceerd, maar het te behalen resultaat een schoon huis.
Nadruk leggen op de maatschappelijke effecten en niet op de manier waarop.	We hebben inderdaad een slag gemaakt naar toetsen op maatschappelijke effecten. Tegelijkertijd willen we onze ondersteuning zo efficiënt en effectief mogelijk maken. Daarom kijken we ook naar hoe de effecten tot stand komen.
Bij huishoudelijke ondersteuning: verscherping indicatiestelling 0,9 mln	Hieraan wordt gewerkt. Echter wanneer iemand niet in staat is bepaalde huishoudelijke taken uit te voeren, zal huishoudelijke ondersteuning moeten worden toegekend. We zoeken daarom ook naar andere mogelijkheden om stijging van de kosten van de huishoudelijke ondersteuning terug te dringen. Zo gaan we starten met een nieuw en lichter product huishoudelijke ondersteuning start, waarbij alleen die activiteiten worden overgenomen die de inwoner zelf niet meer kan.
Maatregelen treffen, zie ook hieronder, om de stijging van de WMO-kosten terug te dringen.	We werken reeds aan diverse projecten om de kosten van het maatwerk Wmo terug te dringen: Project efficiëntere en effectievere Wmo, Project Cliëntopvolging, Project Logeeropvang, Taskforce Wmo en Jeugd. De gemeenteraad wordt hierover via Factsheets geïnformeerd. Tegelijkertijd zien we landelijk een prijsstijging, gekoppeld aan o.a. CAO ontwikkelingen en zijn we als gemeente ook verplicht een reële kostprijs te bieden.
Inkomensafhankelijk maken van sociale voorzieningen zoals de WMO. Hiermee creëer je meer ruimte voor jezelf als gemeente. Mensen met een hoog inkomen mogen best meer dan 19 euro per maand betalen voor WMO-voorzieningen.	Dit is wettelijk gezien niet mogelijk.
Maximale mogelijkheden opzoeken binnen jurisprudentie t.a.v. huishoudelijke ondersteuning, w.o. eigen bijdrage WMO	Dit is wettelijk gezien niet mogelijk.
Onderzoek mogelijkheden verlagen maximum inkomensgrens bij aanvullend minimabeleid (is nu 2mln, naast 2,5 mln bijz. bijstand)	Bij de heroverweging van de begroting is hiervoor aan de gemeenteraad een voorstel gedaan. De gemeenteraad heeft aangegeven niet te willen bezuinigen op minimabeleid.
Misbruik van zorgvoorzieningen bestraffen, handhaven. Voorkomen van zorg- en uitkeringsfraude.	Dit wordt gedaan. Doel is de stijgende kosten afvlakken.
Doelmatig kwaliteitsniveau maatwerkvoorzieningen rolstoel en woon- en vervoervoorzieningen (bijv. tweedehands kan ook)	Dit is reeds opgenomen in de overeenkomst met de leverancier Welzorg.
Bij rolstoel-, woon- en vervoervoorzieningen: door hergebruik van materiaal zoals scootmobielen, rolstoelen en andere hulpmiddelen (mits deze passend zijn en zonder maatwerk lost te laten) 0,2 mln.	Deze afspraak is reeds opgenomen in de overeenkomst met onze leverancier Welzorg.

Herhalen van heroverweging van “de stenen” van het wijk- en buurtbeheer: het gaat om de functie, niet om het wijkhuis.	De doorontwikkeling van de wijkcentra is eerder bij de 1e heroverweging van de begroting voorgelegd en zal bij de 3e heroverweging van de begroting opnieuw aan de gemeenteraad worden voorgelegd.
We kiezen ervoor als er op dit domein moet worden bezuinigd om eerst naar de stenen te kijken en dan pas naar de mensen. Diegene die het in onze maatschappij echt nodig hebben daar moet niet aan getornd worden.	Bij de voorstellen bij de 1 ^{ste} begrotingswijziging, 2 ^{de} uitwerking FA en 3 ^{de} uitwerking FA hebben we getracht die mee te nemen.
WMO. Subsidiestroom en de besteding daarvan inzichtelijk houden. Enerzijds de zorg legitiem verlenen en de organisatie- en kostenstructuur (bureaucratie?) inzichtelijk maken en anderzijds het tekort van de financiering onderbouwen. Minder zorg-op-maat? Te weinig mensen doorgestroomd naar intramurale zorg? Weet wat erop doet! Legitieme zorgplicht krijgt passende financiering, maar daar moet je wel wat aan doen!	Dit wordt reeds opgepakt. Er is in beeld gebracht waar nog mogelijkheden zijn om effectiever en efficiënter te werken. Zo zijn alle cliënten die kunnen doorstromen naar intramurale zorg in beeld gebracht, is cliëntopvolging ingevoerd, hebben we dashboards ontwikkeld, werken we aan aanpassingen in ons aanbod en hebben we onafhankelijk onderzoek laten doen om meer grip te krijgen op onze uitgaven. Echter de aantallen cliënten blijven als gevolg van de vergrijzing en extramuralisering van de GGZ stijgen. Hetzelfde geldt voor de tarieven. Al onze acties zijn dan ook gericht op afvlakking van de stijging.
Bezuinigingen op Sociaal Domein zijn echt bijna niet mogelijk. Veel wettelijke taken. Gemeente moet meer lobbyen landelijk met andere gemeentes en VNG	Er is een lobbyplan opgesteld. Daarnaast is er reeds een lobby geweest om te bereiken dat onze gemeente het benodigde budget voor beschermd wonen zou ontvangen. Hier was een groot tekort. Dit heeft geleid tot een verhoging van het budget. Ook is door wethouder Koenders reeds aandacht gevraagd voor de grote tekorten in het sociaal domein. Ook is een extra uitkering verkregen voor de aanpak dak- en thuisloosheid.
Op het gebied van het Sociaal Domein zien wij geen ruimte om structureel te bezuinigen.	Ter kennisgeving aangenomen.
Wij zullen acties en verzoeken door de wethouder, om structureel meer geld voor het Sociaal Domein te regelen met behulp van b.v. de V.N.G., ondersteunen. Deze acties moeten er bij voorkeur uiteindelijk toe leiden dat het Sociaal Domein een sluitende begroting krijgt.	Wethouder Koenders heeft dit gedaan tijdens het VNG congres.
In dit stadium tegen het bij een tekort voor de decentralisatietaken de lokale lasten te verhogen. Dan verlies je een belangrijk drukmiddel bij de rijksoverheid.	De lokale lasten zijn voor 2021 verhoogd. Doordat diverse voorstellen niet werden overgenomen door de gemeenteraad was het verhogen van de lasten nodig om niet onder preventief toezicht van de Provincie te vallen. De lasten zijn niet verder verhoogd dan in het FA akkoord was aangegeven.
Programma 3: Economie & Werkgelegenheid, Vrijtijdseconomie en Onderwijs	
Besparing uitrekenen terugbrengen hoofddoel 1 tot wettelijke taak	Onduidelijk wat de bedoeling is?

Besparing uitrekenen terugbrengen hoofddoel 1 tot wettelijke taak. - Bedrag per inwoner voor economie en werkgelegenheid terugbrengen naar bedrag referentiegemeenten. Besparing € 12,00 * 67.000 = € 804.000.	Wordt opgepakt, zij het vanuit een ander perspectief dan berekening hier bedoeld
De Haven rendabel maken of anders privatiseren (met waarborgen)	Wordt opgepakt, zie ook 1 ^{ste} begrotingswijziging, 2 ^{de} en 3 ^{de} uitwerking FA.
Haven € 500.000 per jaar	Wordt opgepakt, zie ook 1 ^{ste} begrotingswijziging, 2 ^{de} en 3 ^{de} uitwerking FA
De gemeente moet opzoek naar bedrijventerreinen en deze rendabel maken. Denk aan de Auvergnepolder (is echt noodzaak). Je zou bijvoorbeeld het terrein kunnen onderbrengen in een BV en dan stuk voor stuk ontwikkelingen. Als het aanslaat zullen meer bedrijven en investeerders zich melden. Je kunt dan de aandelen stap voor stap verkopen en met het geld de schulden aflossen. Wel zorgen dat de gemeente altijd minimaal 51% van de aandelen in bezit houdt om waarborgen te kunnen garanderen.	Betreft een separate businesscase. voor 1e wijziging geen bedrag op te nemen
Bedrag per inwoner voor economie en werkgelegenheid minimaal terugbrengen naar bedrag referentiegemeenten. Besparing € 12,00 * 67.000 = € 804.000. En verder. WE HEBBEN GEEN BEDRIJVENTERREINEN MEER!!!!	Zie hiervoor.
Werkgelegenheid is en blijft de beste methode voor mensen om in hun eigen levensonderhoud te voorzien. Wij zien mogelijkheden in de Bio-Based Economy. Laten we hier inzetten op duurzame werkgelegenheid en realistische, haalbare trajecten en investeringen steunen. Laten we politieke blokkades opheffen en inzetten op een duurzame toekomst.	Geen opmerking.
Economische ontwikkeling: 0,6 mln bezuinigen	Zie hiervoor bij tweede onderwerp.
In samenwerking met de zittende ondernemers de huidige bedrijventerreinen optimaliseren en optimaal benutten. Wees zuinig op uw huidige klanten, maar blijf wel zakelijk. Dit geldt zeker voor nieuw aan te trekken bedrijven. Niet omkopen of een worst voorhouden, maar in alle opzichten faciliteren om de bedrijfsuitoefening mogelijk te maken. Wees wel eerlijk als BoZ iets niet kan waarmaken of bieden.	Wordt opgepakt middels accountmanagement en BIZ
De rol van de gemeente inzake een aantal ontwikkelingen dient te worden versoberd. Meer overlaten aan private partners en maatschappelijke organisaties. Zij kunnen een aantal taken, bijv. biobased economy, wellicht efficiënter uitvoeren dan de gemeente.	Geen opmerking.
Pas op de plaats v.w.b. toepassen duurzaamheidsmaatregelen, zie ook programma 6	In strijd met focus akkoord.
Citymarketing saldo minus 75%, P631005 en PR63100511	Bezuiniging is bij de 1 ^{ste} begrotingswijziging opgenomen.
Stoppen met streekmarketing	Bezuiniging is bij de 1 ^{ste} begrotingswijziging opgenomen.

Citymarketing € 400.000,- per jaar	Bezuiniging is bij de 1 ^{ste} begrotingswijziging opgenomen.
Citymarketing opheffen: opbrengst 0,4 mln	Bezuiniging is bij de 1 ^{ste} begrotingswijziging opgenomen.
Algemeen economie 1 milj (als voorbeeld denk aan afschaffen citymarketing en stadsmakelaar en personeelskosten)	Bezuiniging is bij de 1 ^{ste} begrotingswijziging opgenomen.
1.4 De totale marketing formatie in beeld brengen binnen alle programma's. Aantal fte's terugbrengen met 20 %.	Bezuiniging is bij de 1ste begrotingswijziging opgenomen.
Binnenstadslab en Citymarketing in tijden van crisis geen noodzaak. De verantwoordelijkheid deels verschuiven naar ondernemers en zorgen dat zij zich beter organiseren (denk aan problemen bij Sterck).	Is verwerkt.
3.4. Bezuinigen evenementen/ toeristen 0,7 mln	Niet duidelijk wat er mee wordt bedoeld.
Het Evenementenbeleid dient versoerd te worden, mede vanwege de noodzaak de kosten voor ondersteuning, toezicht en handhaving terug te dringen. Ook hier geldt dat de mogelijke lange termijn gevolgen van de Corona-crisis onduidelijk zijn.	Wordt uitgewerkt in opdracht evenementenbeleid.
Efficiëntieslag facilitaire ondersteuning € 100.000,- per jaar	Is geen suggesties.
Toerisme/promotie en evenementen €300.000 per jaar	Was o.a. opgenomen in voorstel VVV-baliefunctie. Aangedragen bij de 1 ^{ste} begrotingswijziging – 2 ^{de} uitwerking FA. In 3 ^{de} uitwerking FA voorstel verhoging toeristenbelasting.
Toeristenbelasting verhogen, rekenen de horeca door aan de toeristen en voelen de toeristen amper maar levert wel substantiële bedragen op. Paar ton	Verwerkt in de 1 ^{ste} begrotingswijziging. Voorstel in de 3 ^{de} uitwerking van het FA om de toeristenbelasting verder te verhogen.
Opbrengsten a.g.v. evenementen en initiatieven waar gemeentelijke subsidies naartoe gaan ook weer (deels) bij gemeente laten terugkomen	Verwerkt
Cultuur moet minimaal 20 euro minder per inwoner!!!	Onderdeel van de BC's cultuur.
Privatisering van recreatieve voorzieningen en sportrecreatie	Onderdeel van de BC sport en BC's cultuur.
Cultuur zien wij veel mogelijkheden tot bezuiniging. Vooral vastgoed afstoten	Onderdeel BC's Cultuur en BC vastgoed.
Bij takendiscussie betrekken: Cultuurbedrijven CKB, De Maagd en Markiezenhof. Zwembad	Onderdeel BC's Cultuur en BC vastgoed.
Er lijkt een prima mogelijkheid om te bezuinigen op het cultuurbedrijf op FTE. 68,6fte voor het cultuurbedrijf is een fors aantal, hier valt minimaal 5 fte te bezuinigen vooral in de overhead.(15,25 fte overhead is 25%van de Cultuurbedrijf fte) terwijl dit Gemeente Ambtenaren zijn, die overhead zit al op het stadskantoor. 2,5 ton besparing aan personeel(misschien wel meer want dit zijn de duurdere lonen	Deels verwerkt in BC's cultuur. Verdere vermindering personeel stadskantoor maakt onderdeel uit van de personele bezuinigingen.

Cultuurbedrijf op afstand, kijken hoe veel dit zou opleveren	Onderdeel van de BC's cultuur.
Cultuurbedrijf op afstand en/of minimaal forse versoering van het aantal fte's	Onderdeel van de BC's cultuur.
Effectiviteit cultuurbedrijf vergroten	Onderdeel van de BC's cultuur.
Archief (WBA) €200.000 per jaar	Meegenomen als overweging in quick scan VP. Oplevering in 2021.
Mogelijke besparingen door outsourcing van exploitatie	Onderdeel van de BC sport en BC's cultuur.
(Cultuur) Totaal €2.000.000 structureel en 4.000.000 eenmalig	BC's Cultuur bedrag € 1,9 miljoen op termijn. Eenmalige besparing niet haalbaar.
Huisvesting van bibliotheek in bestaande leegstand kan structurele kosten sterk verminderen.	Wordt nader onderzocht.
Taakvelden 5.3, 5.4 en 5.5 (Cultuur en musea) naar niveau gemeenten 50-100k inwoners (=minus 4,3mln) ; verschuiving van overheid naar samenleving.	Onderdeel van de BC's cultuur.
Eventum commercieel benutten	Mogelijkheden worden t.z.t. onderzocht.
Wat is de besparing van het sluiten en verkopen van de Maagd?	Onderdeel van de BC's cultuur.
2.4 Het natuurpodium terug naar de basis. Te veel ambtelijke inzet. Max 1 fte coördinerende functie. Directiefunctie opheffen, andere governance. Kijken naar overheadkosten. Lean en mean. Geschatte besparing 100K. Invoeren eigen bijdrage scholen.	Is opgenomen in de 3 ^{de} uitwerking van het FA.
Vastgoedcomponent vrijetijdseconomie (sport+cultuur) € 500.000,- per jaar	Onderdeel BC's Cultuur, BC sport en BC vastgoed.
Wij zien vooral ruimte in aanpassing van de vastgoedstrategie onder allerlei activiteiten van de gemeente voor welzijn, maatschappelijke programma's en vrijetijdseconomie en onderwijs. De gemeente heeft erg veel vastgoed in eigendom in met name de cultuur en sportsector, dit moet allemaal worden onderhouden en er moet worden geherinvesteerd. Dit vastgoed kent een lage bezettingsgraad door gebrek aan multifunctionaliteit. Is er een andere benadering mogelijk met een eigen verdienmodel of outsourcing van het vastgoed met als doelstelling te besparen	Onderdeel BC vastgoed.
Vastgoedbesparingen in beeld brengen	Onderdeel BC vastgoed.
Afbouwen Poppodium	Onderdeel van de BC's cultuur.
5.3. Subsidies verminderen met 1,175 mln	Onderdeel van de BC's cultuur.
5.4 Bezuinigen Markiezenhof 0,5 mln	Onderdeel van de BC's cultuur.
Investeringsstop Markiezenhof	Onderdeel van de BC's cultuur.
5 miljoen voor bouwkotten is buitensporig voor de situatie waar we inzitten. In eerste instantie proberen om het goedkoper te doen door middel van renovatie, en anders geheel bezuinigen.	Geen onderdeel van FA. Krediet is ingetrokken. Voordeliger voorstel in voorbereiding.

Afbouw subsidie bouwclubs	Geen onderdeel van FA. Krediet is ingetrokken. Voordeliger voorstel in voorbereiding.
Bouwkotten € 4.000.000,- eenmalig, dus niet structureel	Geen onderdeel van FA. Krediet is ingetrokken. Voordeliger voorstel in voorbereiding.
Bibliotheek: kritisch naar "stenen" kijken	Wordt opgepakt (tweede helft 2021)
De bibliotheek in het vierkantje komt vrij. (Vrijval huurlasten)	Wordt opgepakt (tweede helft 2021)
2.4 Het cultuurbedrijf en de bibliotheek realiseren gezamenlijke huisvesting.	Onderdeel van onderzoek huisvesting bieb.
Zuidwest beperken tot doorgeefluik vanuit rijk	Is reeds het geval
Taakvelden 5.1 en 5.2 (sport) naar niveau gemeenten 50-100k inwoners (minus 1,5 mln); verschuiving van overheid naar samenleving.	Onderdeel van de BC's sport.
Sportaccommodaties afstoten en onderhoud privatiseren (500.000)	Onderdeel van de BC's sport
Verkoop zwembaden, mits structureel voordeel exploitatie	Onderdeel van de BC's sport
(sport) Stoppen inhuur (500.000)	Onderdeel van de BC's sport
Onderzoek naar verkoop van een aantal gemeentelijke instellingen/overdracht, zoals de zwembaden; het Markiezenhof etc	Onderdeel van de BC's sport
5.1. Sportbeleid: bezuinigen met 1,175 mln	Onderdeel van de BC's sport
Zwembaden privatiseren, zou kunnen als dit betaalbaar dan blijft,... waarschijnlijk niet. Dan moeten we weer subsidiëren, hoe staat dit in verhouding met de onderhoudskosten?	Onderdeel van de BC's sport
Daarnaast CKB, De Maagd, Gebouw-T en eventueel Markiezenhof moeten rendabel worden. Prijskaartjes mogen hoger	Onderdeel van de BC's cultuur.
Ckb minder personeel en kostendekkende tarieven/ voorzieningen (1,3 milj totaal te bezuinigen)	Onderdeel van de BC's cultuur.
De Maagd: principe gebruiker betaalt	Onderdeel van de BC's cultuur.
CKB: gebruiker betaalt + huisvesting opnemen onder verhandelbaar vastgoed	Onderdeel van de BC's cultuur.
2.4 halvering ambtelijke inzet op Facilitair Bedrijf. 50 k	Onderdeel van de BC's cultuur.
2.4 het Cultuurbedrijf krijgt een taakstelling van 10 %, (ticketprijzen verhogen en bedrijfsvoering (formatie inkrimpen zie ook marketing 1.4) (geschat voordeel 120 - 150 K)	Onderdeel van de BC's cultuur.
2.4 Gebouw -T ontvangt al jaren extra subsidie van 150 K om de exploitatie sluitend te krijgen. Deze komt per 2021 te vervallen. Gebouw-T heeft voldoende mogelijkheden om eigen inkomsten te vergroten (ticketing en horeca) en kan snijden in de formatie en haar ambities verkleinen.	Onderdeel van de BC's cultuur.

Subsidies op verenigingen en de weekmarkt, bezuinigen zet geen zoden aan de dijk, maar hebben wel grotere maatschappelijke consequenties. Deze organisaties kosten minimaal maar leveren wel veelal meer op.	V.k.a.
Subsidies anders besteden. Kleinere subsidies uitdelen aan meerdere organisaties. Hierdoor kun je besparen en toegankelijker maken voor meer groepen in Bergen op Zoom. Er gaat nu te veel subsidie naar altijd dezelfde organisaties.	Wordt meegenomen in herijking subsidiebeleid.
Leg de projecten en evenementen bij de verenigingen en de scholen, niet in Coproducties/Cocreations. We hebben zoveel organisaties en verenigingen die evenementen organiseren, dit hoort niet bij het cultuurbedrijf	Geen opmerking.
Geef het verenigingsleven en de scholen een kans op cultureel en kunstonderwijs. Zij moeten juist stimuleren, niet organiseren of concurreren.	Onderdeel van de BC's cultuur.
Ontwikkeling vrijetijdseconomie: we missen indicatoren voor een aantoonbaar rendement.	V.k.a.
Bibliotheek: een bibliotheek steeds meer een regionale functie wegens het verminderde gebruik. Is de bibliotheek ook voor omliggende brabantse wal gemeenten? Wordt hier in mee betaald of levert dit op?	Bibliotheek is regionaal georganiseerd. afname 'basispakket'. Breed samenwerkingsverband met Brabantse Wal gemeenten, Moerdijk en Halderberge
Programma 4: Woon- en Leefomgeving	
Grondexploitaties benutten en gebruiken voor aflossing van schulden.	Dat doen we al, daar waar dat mogelijk is.
Beheer woonwagens: geen kerntaak; overdragen naar Stadlander of markt	Verkoop loopt sinds begin 2020 (zie recente brief U21-003981).
IBOR: reiniging zwerfafval behouden, maar ruimte zoeken via beperking op onderhoud "groen"	De IBOR-begroting biedt geen ruimte om budget verschuivingen toe te passen ten gunste van reiniging zonder dat dit zal leiden tot het neerwaarts bijstellen van de beeldkwaliteit op het onderdeel groen.
We gaan er niet aan ontkomen om ook op het fysieke domein nog te gaan bezuinigen. Maar we moeten wel kijken hoe we de leefbaarheid kunnen blijven garanderen. In de benchmark zitten we ook goed op dit domein: Voorstel geen bezuinigingen.	Zie suggesties in kolom A, geen bezuinigingen.
Wegenonderhoud erf/wijk: beperken tot combi vanuit riolering	Dit zit al standaard in onze programmering.
Reductie en toezicht op efficiency buitendienst	Dit onderdeel wordt gezien binnen de business case uitbesteden onderhoud openbare ruimte.
Activiteiten en werkplannen en kwaliteitsniveau opnieuw afstemmen met de raad in relatie tot de beschikbare middelen.	Is op onderdelen gedaan. Zo is bijvoorbeeld een omhuizing op IBOR voorgesteld. Dit voorstel is door de gemeenteraad niet overgenomen.
Sport: er zijn sportvelden die niet/amper gebruikt worden op Rozenoord.	Wordt meegenomen in de business case sport.
Suggesties Focusakkoord onderdeel 3de uitwerking Focusakkoord Gemeente Bergen op Zoom	

Sportaccommodaties bezien in overleg met de omliggende gemeenten (o.a. Woensdrecht, Steenberghe) op totaal Regio en niet per vereniging. Samen met alle subsidie ontvangers/verenigingen kijken of er te komen is tot fusies. Desnoods in het vooruitzicht van forse kortingen. Zodat terreinen optimaler gebruikt kunnen/moeten worden. Doel mede in het licht van de vergrijzing terug brengen van het aantal accommodaties.	Wordt meegenomen in de business case sport.
Sportaccommodaties bezien op totaal BoZ en niet per vereniging. Vervolgens vermarkten sportvelden	Wordt meegenomen in de business case sport.
Eigen ISV beëindigen	De nog resterende ISV-middelen zijn noodzakelijk en reeds geminimaliseerd. Het budget is noodzakelijk om Gageldonk-West en Fort Zeekant te kunnen afronden en aan de contractuele verplichtingen te voldoen. Voor de herinrichting van de openbare ruimte werken we reeds met een tekort. Met Stadlander worden afspraken gemaakt over inzet van het overschot van de Terugploegregeling.
Kortere doorlooptijd projecten; daardoor ambtelijke kosten omlaag brengen en effectiviteit verhogen	Continue aandacht.
Samen optrekken met partners en subsidies binnenhalen op werkzaamheden of investeringen die toch moeten worden gedaan. Voorbeeld: herinrichting Westersingel; bijdrage Waterschap, inzet lob-gelden, Europese subsidies ontlast het budget rioleringsplan en maakt verbinding havenkwartier-binnenstad mogelijk en veiliger verkeer	Daar waar mogelijk nemen we dit mee.
RWB Blz. 52 Regiobijdrage in dit verband afschalen. Nu: € 1.591.316.	Meegenomen als overweging in quick scan VP. Oplevering in 2021.
Geen nieuwe visies, plannen. Du-Minder formatie	Omgevingsvisie is leidend. Op basis hiervan bezien welke visies en beleidsplannen nog noodzakelijk zijn.
Bedrag per inwoner terugbrengen naar niveau referentiegemeenten. Besparing € 11,00 * 67.000 = € 737.000. Is een optie. Wij denken dat meer bezuinigen mogelijk is als we beseffen dat Bergen op Zoom niet meer rest dan woongemeente te worden. We verliezen door geld gebrek de mogelijkheden om nog een stad met stedelijke functies te kunnen zijn.	We hebben voorstellen gedaan om ombuigingen op programma 4 te realiseren. Ombuigingen zijn niet altijd overgenomen door de gemeenteraad.
Pas de omgevingswet invoeren als er vanuit het rijk ook middelen voor beschikbaar gesteld worden.	De invoering van de Omgevingswet is een wettelijke taak voor de gemeente. Over de kosten en baten van de Omgevingswet zijn interbestuurlijk afspraken gemaakt. Deze afspraken tussen minister, Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten zijn de basis voor de uitwerking en invoering. Het Rijk en de bestuurlijke partners spraken in het Financieel Akkoord af dat overheden zelf de invoeringskosten betalen en niet worden gekort op eventuele baten van de Omgevingswet. Tijdens de ALV van 25 september

	2020 namen Gemeenten een motie aan die het Rijk oproept om extra middelen beschikbaar te stellen als blijkt dat de Omgevingswet niet budgetneutraal ingevoerd kan worden. De minister heeft afgesproken om samen met de bestuurlijke partners op zoek te gaan naar oplossingen als uit de financiële evaluatie blijkt dat de invoeringskosten substantieel hoger zijn dan eerder voorzien. Hierbij worden de verwachte structurele kosten en baten afgezet tegen de invoeringskosten. Snel na de invoering van de Omgevingswet, in 2022, volgt een extra financiële evaluatie die dieper ingaat op de invoeringskosten. En ook daarna, in 2023 en 2027, blijft de VNG met de minister en de bestuurlijke partners de financiën monitoren en evalueren. Deze suggestie is gezien het voorgaande niet uitvoerbaar. Via de VNG zal blijvend aandacht gevraagd worden voor de financiële gevolgen van de Omgevingswet voor gemeenten.
Leges omgevingsvergunningen kosten dekkend maken ; 400 K	In 2021 is €1,2mio begroot aan inkomsten leges wabovergunningen. Voor 2022 houden we rekening met €900.000. Dit omdat met de inwerkingtreding van de Omgevingswet en vooral de Wet kwaliteitsborging voor de bouw de legesinkomsten voor bouwactiviteiten waarschijnlijk zullen teruglopen. Een verhoging met €400.000 betekent dan een tariefsverhoging van bijna 45%. Wij nemen aan dat het bedrag van €400.000 overeenkomt met het bedrag dat voor 2021 is begroot voor de invoering van de Omgevingswet. Over het algemeen zijn alleen de kosten die rechtstreeks oftewel direct verband houden met de voorziening of dienst verhaalbaar. Kosten om de nieuwe wet in te voeren zijn indirect en niet verhaalbaar. Het uitvoeren van deze suggestie is dan ook als zodanig niet uitvoerbaar want niet rechtmatig.
De Omgevingswet wordt uitgesteld; taakstellende bezuiniging opnemen voor de komende twee jaar. 50% van de begrote kosten bezuinigen.	In de recente Kamerbrieven van de minister van BZK staat dat het uitstel van de inwerkingtreding voor gemeenten financiële gevolgen heeft. Het gaat dan om: 1. De verwachte (maatschappelijke) baten van het werken met de Omgevingswet worden na inwerkingtreding gerealiseerd. Door het uitstel komen deze baten later. 2. Door een langere periode tot de inwerkingtreding moeten gemeenten langer investeren in de voorbereiding op de Omgevingswet. De invoerings- en transitiekosten zijn hoger dan verwacht en nemen door uitstel verder toe. Uitstel betekent niet dat de kosten lager uitvallen. Ze zijn hoger. Het gaat om extra implementatiekosten, het langer overeind houden van bestaande koppelingen naast de nieuwe en indien nodig het treffen van tijdelijke alternatieve maatregelen. Bezuiniging op het gereserveerde budget vanwege het uitstel wordt om deze reden niet geadviseerd. Wij verwachten dat het geraamde budget voor 2022 voldoende is om de hogere invoeringskosten die het uitstel met zich meebrengt te kunnen opvangen.

Taken op het gebied van de omgevingswet voorlopig in hold.	De invoering van de Omgevingswet is een wettelijke taak. Het invoeringstraject binnen onze gemeente is net als bij andere gemeenten gericht op het treffen van de noodzakelijke voorbereidingen gebaseerd op de minimale acties zoals opgenomen op de routekaart van de VNG. Stoppen heeft tot gevolg dat we niet tijdig voldoen aan onze wettelijke verplichting. Onze dienstverlening naar onze inwoners en bedrijven komt in het geding. Deze suggestie is dan ook niet uitvoerbaar.
Programma 5: Bedrijfsvoering, Financiën en Dienstverlening	
Taakstelling 5 milj.: inhuur halveren en 50 fte minder opgave 5milj	Maakt onderdeel uit van de totale ombuiging op personeel.
Inhuur stoppen + enkele fte	Maakt onderdeel uit van de totale ombuiging op personeel.
Kijken naar hoe het komt dat Bergen op Zoom meer FTE's heeft, maar ongeveer dezelfde taken als Roosendaal. Kijken naar efficiëntie	Maakt onderdeel uit van de totale ombuiging op personeel.
Aantal FTE's bij de gemeente verminderen.	Maakt onderdeel uit van de totale ombuiging op personeel.
Snijden in overall personeelsbestand + doorlichting op inschaling	Maakt onderdeel uit van de totale ombuiging op personeel.
Informatiebeheer van 15,44 naar 10 fte (Roosendaal 9,7) structureel opbrengst 250.000 euro (5x 50.000 euro)	Maakt onderdeel uit van de totale ombuiging op personeel.
Ondersteuning bestuur en organisatie van 45,3 fte naar 43 fte 100.000 (2x 50.000)	Maakt onderdeel uit van de totale ombuiging op personeel.
Benutten van grijze golf om, vanuit takenreductie, te komen tot een compactere organisatie. Plan voor afbouw fte in komende jaren	Maakt onderdeel uit van de totale ombuiging op personeel.
Vacatures die ontstaan door pensionering alleen in uitzonderlijke gevallen vroegtijdig opvullen	Maakt onderdeel uit van de totale ombuiging op personeel.
Wanneer bedrijfsmatiger omgegaan wordt met "vroegtijdige anticiperen inzake pensionering (16 fte), betekent dit een besparing van circa € 275.000 (inwerkperiode 3 maanden).	Maakt onderdeel uit van de totale ombuiging op personeel.
Biedt, via een sociaal plan, mensen die binnen 5 jaar van hun AOW gerechtigde leeftijd de mogelijkheid om met behulp van het gedeeltelijk naar voren halen van pensioen, een parttime overeenkomst aan. Koppel dit aan het overdragen van kennis en kunde.	Maakt onderdeel uit van de totale ombuiging op personeel.
Wat 2020 betreft zal de personeelsformatie met minimaal 20 fte moeten worden verminderd. Besparing 2 miljoen euro. In de jaren 2021 en verder zal dit verder moeten leiden tot een formatie die 100 fte kleiner is dan de huidige; besparing op termijn 10 miljoen euro.	Maakt onderdeel uit van de totale ombuiging op personeel.

Posities die middels natuurlijk verloop ophouden te bestaan worden niet 1 op 1 ingevuld.	Maakt onderdeel uit van de totale ombuiging op personeel.
Zet op tijd in op kennisoverdracht binnen de organisatie.	Maakt onderdeel uit van de totale ombuiging op personeel.
Maak nieuwe formatieanalyse en neem op basis daarvan besluiten. (zie rapport Deloitte 2015).	Maakt onderdeel uit van de totale ombuiging op personeel.
Afbouwen stadsmakelaar	Maakt onderdeel uit van de totale ombuiging op personeel, waarbij geldt eerst afbouw van taken daarna afbouw van personeelsbestand.
Maak een strategische personeelsplanning als uitwerking van goed HR-beleid .	In 2020 is reeds gestart met de uitwerking van een strategische personeelsplanning.
Overhead: management van 32,78 fte naar 16,78 fte (Roosendaal is 14 fte). Structurele opbrengst van 1.120.000 (16 x 70.000 = 1.120.000 euro)	De gemeente Roosendaal heeft een andere opbouw van haar ambtelijk apparaat. Zij hebben bijvoorbeeld al taken afgestoten. De overhead is een gevolg van die keuze.
Afbouw omvang managementfuncties dmv zelf organiserende teams (kijk naar Roosendaal); voorkom opgetuigde structuren (NV's met ambtenaren die bestuurder zijn; "Cultuurbedrijf": voeten op de grond)	De gemeente Roosendaal heeft een andere opbouw van haar ambtelijk apparaat. Zij hebben bijvoorbeeld al taken afgestoten. De overhead is een gevolg van die keuze.
Terugbrengen overhead (0.4) met minimaal de helft: 12 mln	In de eerste begrotingswijziging is aangegeven dat afbouw van overhead mogelijk is als er afbouw van het ambtelijk apparaat als gevolg van afbouw van taken heeft plaatsgevonden.
Openingstijden burgerzaken en KCC beperken (tijden vanuit klant geredeneerd) + FTE reductie	Dit hangt samen met het dienstverleningsconcept.
Het ziekteverzuimpercentage dient onder het landelijk gemiddelde te zijn. Over de periode 2020-07 t/m 2021-07 dient het ziekteverzuimpercentage 1% lager te zijn dan begroot voor 2020. Besparing 4,5 miljoen euro (rekeninghouden dat frictie bij vervanging en de organisatie voor vervangingen tegen elkaar wegvallen).	Inzetten op verlaging van het ziekteverzuimpercentage is zeker mogelijk, echter vaak heeft het schrappen van taken, bezuinigingen op personeel een nadelig effect.
Meer verjonging van het ambtenarenapparaat, meer 'nieuwe' kennis in huis houden. Met als gevolg minder inhuur.	Dit betekent dat de gemeente een aantrekkelijke werkgever moet zijn. Bij besparingen op het personeel is dat een uitdaging die de komende tijd uitgewerkt moet worden.
Bij inhuur van externe expertise dient kennisoverdracht aan het zittende personeel een voorwaarde te zij. Uitgangspunt is dat externe inhuur nooit structureel kan zijn. In 2019 is voor 7,5 miljoen euro aan externe inhuur besteed. In 2020 ag dit maximaal 2,5 miljoen bedragen: Besparing 5 miljoen euro.	Maakt onderdeel uit van de totale ombuiging op personeel.
Ozb tarief voor woningen gelijk stellen met de landelijke gemiddelde 418.000 euro meeropbrengst	De suggestie is meegenomen bij de eerste begrotingswijziging.
Verhoging gemeentelijke belastingen > OZB	De suggestie is meegenomen bij de eerste begrotingswijziging.
Kwijtschelding belastingen beperken	Verhoging van de OZB en bezuinigingen in het sociaal domein leidt vaak ook verhoging van kwijtschelding.

Leges burgerzaken verhogen: 0,2 mln	De suggestie is meegenomen bij de eerste begrotingswijziging. Bij diverse leges wordt een maximum tarief door het Rijk opgelegd.
Verhogen OZB (woningen en niet woningen): 5 mln	De suggestie is gedeeltelijk meegenomen bij de eerste begrotingswijziging.
Overige belastingen verhogen en hondenbelasting niet afschaffen: 0,2, mln	De suggestie is meegenomen bij de eerste begrotingswijziging.
In stand houden van de hondenbelasting	De suggestie is meegenomen bij de eerste begrotingswijziging.
Thuiswerken als kans zien, met o.a. effect van eigen omgeving werknemer en minder huisvestingskosten werkgever	De suggestie is meegenomen bij de eerste begrotingswijziging.
Gemeentelijke dienstverlening verdergaand digitaliseren: 0,5 mln	De suggestie is meegenomen bij de eerste begrotingswijziging.
Dienstverlening: er dient een twee sporen aanpak te worden gehanteerd. Zaken zie direct kunnen worden afgehandeld dienen direct te worden afgehandeld, zaken die meer tijd vragen uitzetten. Daar moet het timemanagement van de betreffende afdeling c.q. medewerker op worden afgesteld. Besparing: €500.000,-.	Efficiënter werken is meegenomen in de eerste begrotingswijziging.
De verdere inzet en uitvoering van Lean-trajecten en integratie-trajecten verdienen een verdere uitbouw en worden vastgelegd. Hiermee wordt niet gestopt en zal continu worden geëvalueerd. (meer) Samenwerking in de regio onderzoeken.	Efficiënter werken is meegenomen in de eerste begrotingswijziging.
Inkomsten vergroten via promoten verkoop rest- en groenstroken	In het verleden heeft dan niet geleid tot aanzienlijke verhoging. Niet alle groenstroken kunnen worden verkocht door de aanwezigheid van kabels en leidingen.
Inkomsten vergroten via verkoop bedrijfsgroten (zowel groten als extra OZB inkomsten) : Auvergnepolder, Ster bij Lepelstraat, Schans, overkant Philip Morris, ...	Eventuele verkoop van bedrijfsgroten heeft continue aandacht en wordt geëffectueerd zodra daar mogelijkheden toe zijn.
Speciale aandacht voor het vastgoed. Incourante panden afstoten. Maar ook bekijken of er slimme combinaties gemaakt kunnen worden door verschillende functies in een gebouw te huisvesten. Bijvoorbeeld het Stadhuis de 'huiskamer' van de stad laten zijn en functie die nu nog in De Korenaere zijn daar onderbrengen	De suggestie is meegenomen bij de tweede begrotingswijziging (incourante panden afstoten). In de uitwerking van alle businesscases is oa. verbeteren bezettingsoptimalisatie uitgewerkt. Gegeven voorbeeld voor Stadhuis wordt in eveneens uitvoering amendement 'erfgoed / monumenten nader bekeken.
Bedrijfsrestaurant uitbesteden/sluiten Nu zijn we 100.000 kwijt aan personeel (marktwerking)	Suggestie is meegenomen in de eerste begrotingswijziging en in de 2 ^e uitwerking van het FA.
Bedrijfsrestaurant kosten neutraal exploiteren. SDW kan mogelijk dit restaurant exploiteren tegen een vergoeding voor gebruikskosten. Besparing: €100.000,-.	Suggestie is meegenomen in de eerste begrotingswijziging en in de 2 ^e uitwerking van het FA.
Onderzoek extra RvR locaties	In de Visie buitengebied wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van RvR-woningen. Planologisch aanvaardbare locaties binnen bebouwingsconcentraties worden in de Visie buitengebied Bergen op Zoom verwerkt. Onderzoek naar en

	medewerking aan extra RVR locaties blijft ook afhankelijk van haalbare initiatieven en beschikbare ambtelijke capaciteit
De exploitatie dient jaarlijks te sluiten met een positief resultaat van 2% van de inkomsten ofwel circa €2,5 miljoen. Dit is nodig om enerzijds de algemene reserve langzaam maar zeker op een aanvaardbaar niveau te krijgen. Ten alle tijden dient te worden voorkomen dat verkoop van eigendommen (gronden, gebouwen) nodig zijn om een negatieve exploitatie te financieren of nog erger cash flow te hebben!	Is meegenomen bij de uitwerking van het FA.
Rioleringsstelsel (rioleringsplan) slimmer inrichten met ervaren expert	Bij het opstellen van het rioleringsplan wordt gebruik gemaakt van de expertise binnen de waterkring West en wordt externe expertise ingehuurd.
Bereid het gesprek met het Rijk en provincie voor over een artikel 12 achtige oplossing. Bereid de gesprekken voor met al onze partners de afhankelijk zijn van onze geldstromen.	Suggestie is meegenomen in eerste begrotingswijziging. Ook besproken met de Provincie, gelet op de vereisten is artikel 12 geen optie.
Programma 6: Duurzaamheid	
Bekijk de duurzame agenda en voer uit wat wettelijk is en niet wat wenselijk is. ... Totaalbedrag is nu 951.000.... on hold zetten.	Agenda wordt bepaald door wettelijke taken in uitgavestop 2020 € 75.000.
Initiatieven beperken tot wettelijke verplichtingen en business cases die binnen 2 jaar financieel rendabel zijn	Klimaatakkoord heeft wettelijke taken voor gemeenten. Business cases niet van toepassing omdat we geen investeringen doen.
Stoppen met duurzaamheidsvouchers	Niet mogelijk.
Geen duurzaamheidsreserve en onderhoud aan gebouwen e.d.: alleen het strikt noodzakelijke uitvoeren	Wordt betrokken in voorstel MJOP Gemeentelijk vastgoed
Dus vandaar dat we aangeven voer uit wat wettelijk is.	Klimaatakkoord is wettelijk.
Ook heel goed nagaan of we met een RES bod niet zelf achteraf worden gehouden aan zaken die we vanuit onze middelen/ en ruimtelijk niet waar kunnen maken	Opgave wordt steeds geactualiseerd op haalbaarheid.
Geen nieuwe milieu- of goedbedoelde educatieve projecten.	Doen we zelf niet. Educatieve projecten doet Natuurpodium.